

Kanun Öğrencilerinin ve Öğreticinin İşbirlikli Öğrenme Yöntemine Göre Tasarlanmış Beraber Taksim Öğretime Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi*

An Examination of the Opinions of Kanun Students and the Instructor Regarding the Joint Taksim Instruction Designed According to the Cooperative Learning Method

Nurten Çalhan¹, Mustafa Uslu²

¹Sorumlu Yazar, Öğr. Gör. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, nurten.calhan@mku.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0003-0969-5331>)

²Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, muslu@marmara.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0001-9559-7249>)

Geliş Tarihi: 02.09.2025

Kabul Tarihi: 21.12.2025

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, kanun öğrencilerinin ve öğreticinin işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretime yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Bu araştırma, işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretiminin eylem araştırması sürecinde elde edilen nitel verilerin analizine dayalı bir durum çalışması olarak değerlendirilebilir. Araştırmanın çalışma grubunu, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Antakya Devlet Konservatuarı Türk Müziği Bölümünde 2024-2025 eğitim öğretim yılı Güz yarıyılında öğrenim gören 3 ve 4. sınıf kanun öğrencileri (N=4) ile bu öğrencilere aynı kurumda ders veren kanun öğreticisi (N=1) oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan Öğrenci Görüş Formu ve öğretici günlüğü ile toplanmıştır. Beraber taksim öğretimi sürecinde, her ders sonunda kanun öğrencilerinin Öğrenci Görüş Formu ile belirttikleri görüşleri ve öğreticinin öğretim sürecinde günlüğe yazmış olduğu notları, içerik analizi ve betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, kanun öğrencilerinin, işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretime yönelik görüşlerinin olumlu olduğu ve genel olarak öğretimin katkı sağladığı, faydalı, öğretici ve geliştirici olduğunu düşündükleri ve tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucunda öğreticinin görüşlerine göre kanun öğrencilerinin, öğretim sürecinde geliştikleri ve uyumlu oldukları, Eşlikli Taksim ünitesinde ilk defa grafik notasyon çalmalarından kaynaklı adaptasyon süreci yaşadıkları ve öğretim sürecinde etütleri çalmaya alıştıkları belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerinden birinin, sololarına süsleme tekniklerini eklemede sıkıntı yaşadığı ve stres olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Taksim, taksim öğretimi, beraber taksim, işbirlikli öğrenme, kanun.

ABSTRACT

This study aimed to assess the opinions of kanun students and their instructor regarding joint taksim instruction based on the cooperative learning method. This case study utilized qualitative data collected during an action research process. The study group consists of third- and fourth-year kanun students (N=4)

*Bu makale, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde, Öğr. Gör. Dr. Nurten Çalhan tarafından hazırlanan, Prof. Dr. Mustafa Uslu danışmanlığında yürütülen “İşbirlikli Öğrenme Yöntemine Göre Tasarlanmış “Beraber Taksim” Öğretiminin Uygulanabilirliğine Yönelik Bir Araştırma” başlıklı doktora tezinin bir kısmından hareketle oluşturulmuştur.

enrolled in the Turkish Music Department of Hatay Mustafa Kemal University's Antakya State Conservatory during the Fall semester of the 2024–2025 academic year, along with the kanun instructor (N=1) who teaches these students at the same institution. Data were collected through a Student Opinion Form developed by the researcher and entries from the instructor's journal. Students filled the form at the end of each lesson, and the instructor maintained a journal throughout the process. The data analysis adopted content and descriptive analysis methods. The findings indicated that students held positive views toward the cooperative learning-based joint taksim instruction, describing it as beneficial, educational, and enriching. The instructor observed that students improved and increasingly became more cohesive. During the initial adaptation period students encountered graphic notation for the first time in the "Joint Taksim" unit, but adapted to the exercises. One student had difficulties in incorporating ornamentation techniques into solos, likely due to being a year behind the others.

Keywords: Joint taksim, taksim instruction, cooperative learning, taksim, kanun.

GİRİŞ

Çalgı eğitimi, bireyin kendisini yakından tanıyabilmesini, var olan yeteneklerini anlayabilmesini, eğitim aracılığıyla var olan becerilerini geliştirip yeni beceriler elde edebilmesini ve böylelikle kendisini gerçekleştirebilmesini sağlayabilecek bir uğraş olmasından dolayı müzik eğitiminin önemli bir alanıdır (Uslu, 1998). Türkiye’de, lisans düzeyindeki mesleki müzik eğitimi kapsamında çalgı eğitimi, Konservatuvarlar, İcra Sanatları Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakülteleri ile Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültelerinde verilmektedir. Çalhan ve Uslu (2025) çalışmalarında, lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi kapsamında, 2018 Müzik Öğretmenliği Programı, Sanat ve Tasarım Fakülteleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Konservatuvarlarda verilen çalgı eğitiminde taksim öğretimine yer verilme durumunu incelemişlerdir. Araştırmaları sonucunda, çalgı eğitiminde taksim öğretimine çoğunlukla 7 ve 8. yarıyıllarda yer verildiğini, taksim öğretiminin çoğunlukla Ud, Klasik Kemençe, Ney ve Tambur çalgılarının ders içeriklerinde yer aldığı tespit etmişlerdir.

Taksim, Türk müziğinde herhangi bir çalgı ya da ses tarafından usule bağlı olmadan icracının müzik dağarcığına ve anlık ilhamına bağlı olarak doğaçlama yaptığı makamsal seyirdir (Uz, 2023). Taksim iki temel özelliği, doğaçtan bestelenmesi ve usulsüz olmasıdır. Taksim, dinleyicileri ya da icracıları bir makamın niteliklerine hazırlamak amacıyla yapılmaktadır (Say, 2010). Taksim, sadece sesle ya da çalgıyla yapıldığı gibi sesle ses, sesle çalgı, çalgıyla çalgı ortaklığı ile de yapılmaktadır. Bu taksimlere Beraber Taksim de denmektedir (Akan, 1989). Beraber taksim, ilk olarak Niyazi Sayın tarafından, Caz gruplarının yaptığı doğaçlamalardan etkilenerek ortaya çıkmış ve ilk olarak Necdet Yaşar ve İhsan Özgen ile oluşturdukları grupta uygulanmıştır. Beraber taksim, müzikal beraberliğin yanında hayat görüşü ve kişisel beğenilerin uyushabileceği birlikteliklerde anlam kazanmaktadır (Bayram, 2011). İhsan Özgen, Niyazi Sayın ve Necdet Yaşar’ın birlikte geliştirdikleri beraber taksim formuyla, Türk müziğinde çokseslilik kavramını da geliştirmişlerdir (Öbek, 2022). Beraber taksime yönelik Özgen (2012), “Çalgılar bu müzik akışı içinde özgürce sololarına girip çıkıyor, bazen sololar üst üste gelip özgün bir armoni yaratıyor. Gelişen beraber ve iç içe yapılan taksimlerde müzik birdenbire çağdaş bir kimlik kazanıyor. Konser programları dinleyici önünde doğaçlama olarak ortaya çıkıyor.” (s. 106) ifadelerini belirtmiştir. İlgili alanyazın incelendiğinde Kartal (2024) çalışması kapsamında, Aka Gündüz Kutbay ile Erol Deran’ın Segâh makamında yaptığı beraber taksimi incelemiştir. Bu inceleme sonucunda, beraber taksim türünü icra etmek isteyen icracılar arasında müzikal bir uyum ve birliktelik olması gerekliliği, doğaçlamanın hangi üslupta yapılacağı, kimin hangi zamanda partiyonu ele alacağı vb. konuların icracıların birbirini ruhen tanımaları ile daha mümkün olacağını belirtmiştir.

Beraber taksimin, birden fazla çalgı icracısının beraber yaptığı taksime dayanan bir çalgı müziği formu olduğu söylenebilir. Ayrıca, bu taksim türünde icracıların, doğaçlama icra sırasında aynı anda yaptıkları solo icralarının iç içe geçmesi ile makamsal bir çokseslilik de

oluşabilmektedir. Çalgı eğitimi kapsamında beraber taksim öğretimi ile çalgı öğrencilerinin, taksim yapma becerilerine ek olarak grup doğaçlaması, makamsal çokseslilik oluşturabilme, toplu icra vb. alanlardaki becerilerinin de gelişmesine fayda sağlanabilir. Öğrencilerin ve öğreticinin beraber taksim öğretimine yönelik görüşlerinin incelenmesi ile bu öğretime yönelik bilgiler ortaya çıkarılabilir.

İlgili alanyazın incelendiğinde, kanun öğrencilerinin taksim yapmaya yönelik görüşlerinin değerlendirildiği (Çalhan & Yokuş, 2019), öğrencilerin taksim yapmaya yönelik tutumlarının incelendiği (Çalhan & Yokuş, 2023; Çini, 2025; Kavak, 2025) çalışmalara rastlanılmıştır. Çalhan ve Yokuş (2019) çalışmasında, kanun öğrencilerine taksim öğretimine yönelik herhangi bir uygulama yapmadan, öğrencilerin taksim yapmaya yönelik görüşlerini değerlendirmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında, kanun öğrencilerinin beraber taksim veya beraber taksim yapmaya yönelik görüşlerine ilişkin bir inceleme bulunmamaktadır. Bu çalışmada ise işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretimi sürecinde kanun öğrencilerinin ve öğreticinin öğretime yönelik görüşleri incelenmiştir. Bu doğrultuda, bu araştırmanın, beraber taksime yönelik olması ve kanun öğrencileri ile öğreticinin beraber taksim öğretim sürecindeki görüşlerinin elde edilmesiyle uygulamaya dayalı olması açısından ilgili alana katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, kanun öğrencilerinin ve öğreticinin işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretimine yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Kanun öğrencilerinin işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretimine yönelik görüşleri nelerdir?
- Öğreticinin, işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretimine yönelik görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretiminin eylem araştırması sürecinde elde edilen nitel verilerin analizine dayalı bir durum çalışması olarak değerlendirilebilir. Durum çalışması, bir varlığın zamana ve yere bağlı olarak tanımlandığı ve özelleştirildiği çalışmadır. Bu çalışma, örnek olay çalışması olarak da bilinmektedir (Büyüköztürk vd., 2022). Bu araştırma yöntemi, insanların, konuların, sorunların ya da programların bir çeşit yakından incelenmesini kapsamaktadır (Güçlü, 2021). Bu bağlamda, “Kanun öğrencilerinin ve öğreticinin, işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretimine yönelik görüşleri nelerdir?” sorusu kapsamında, kanun öğrencilerinin ve öğreticinin beraber taksim öğretimi sürecinde öğretime yönelik belirtmiş oldukları görüşleri incelenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Antakya Devlet Konservatuarı Türk Müziği Bölümünde 2024-2025 eğitim öğretim yılı Güz yarıyılında öğrenim gören 3 ve 4. sınıf kanun öğrencileri (N=4) ile bu öğrencilere aynı kurumda ders veren kanun öğreticisi (N=1) oluşturmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin tamamı ve öğretici kadındır. Öğrencilerin tamamı diğer lise türlerinden mezun olup kanun öğrenimine lisans eğitimi kapsamında başlamışlardır. Kanun öğrencilerinden, 3’ü (Ö1, Ö2, Ö3) 4. sınıf, 1’i (Ö4) ise 3. sınıftır. Araştırmacılarından biri aynı zamanda öğreticidir. Öğretici, lisans düzeyinde çalgı dersi

kapsamında kanun derslerini yürütmekte olup yaklaşık on bir yıldır kanun icra etmekte, taksim ve Türk sanat müziği alanında çalışmalar yapmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan Öğrenci Görüş Formu ve öğretici günlüğü ile toplanmıştır. Öğrenci Görüş Formu, kanun öğrencilerinin beraber taksim öğretiminde her ders sonunda öğretim sürecinde yaşadıklarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu form, Türk sanat müziği, eğitim bilimleri ve dil alanında uzman 5 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmış ve forma son şekli verilmiştir. Öğrenci Görüş Formunda, 4'ü beraber taksim öğretiminde grafik notasyonun, 3'ü beraber taksim öğretiminde işbirlikli öğrenme yönteminin kullanılması ile ilgili olmak üzere formda toplam 7 açık uçlu soru bulunmaktadır. Öğretici, beraber taksim öğretimi süresinde karşılaşılan olumlu ya da olumsuz durumların tespit edilebilmesi için her ders sonunda işlenen ders ile ilgili düşüncelerini, deneyimlerini ve karşılaştığı problemleri günlüğe yazmıştır.

2.4. Veri Toplama Süreci

Bu araştırmanın verileri, işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretiminin eylem araştırması sürecinde toplanmıştır. Beraber taksim öğretimi, kanun öğrencilerinin öğretim öncesi ve sonrası beraber taksim performansları ile birlikte toplam 11 hafta sürmüştür; dersler ise bu sürenin 9 haftasında gerçekleştirilmiştir. Kanun öğrencileriyle haftada iki kez, 45'+45' şeklinde planlanan 90 dakikalık dersler yapılmış; böylece haftalık toplam 180 dakika çalışılmıştır. Her ders sonunda kanun öğrencileri o derse yönelik görüşlerini Öğrenci Görüş Formu ile belirtmişlerdir. Öğretici ise her ders sonunda o derse yönelik deneyimlerini, düşüncelerini ve gözlemlerini öğretici günlüğüne yazmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

İşbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanan beraber taksim öğretiminde, “Etütlerin Grafik Notasyonu”, “Eşlikli Taksim”, “Karşılıklı Eşlikli Taksim” ve “Beraber Taksim” olmak üzere 4 ünite yer almaktadır. Ayrıca bu öğretimde yer alan taksim etütleri grafik notasyon ile yazılmıştır. Bu öğretim kapsamında, “Etütlerin Grafik Notasyonu” ünitesi, öğrencilerin grafik notasyon ve beraber taksim öğretiminde kullanılan etütlere ilişkin grafik notasyon bilgilerini öğrenmelerine; “Eşlikli Taksim” ünitesi, öğrencilerin taksim içerisinde soloya eşlik etmeyi ve eşlik üzerine solo çalmayı öğrenmelerine; “Karşılıklı Eşlikli Taksim” ünitesi, öğrencilerin karşılıklı solo ve iki icracı karşılıklı solo yaparak ilerlerken diğer icracıların karşılıklı solo çalanlara eşlik etmesi konularını öğrenmelerine; “Beraber Taksim” ünitesi, öğrencilerin eşlik, solo icra, karşılıklı solo, birincil ve ikincil solo ve iç içe geçen soloların birlikte icrasının taksim içerisinde öğrenmelerine yönelik oluşturulmuştur.

Kanun öğrencilerinin beraber taksim öğretimi sürecinde, her ders sonunda Öğrenci Görüş Formu ile belirttikleri görüşleri ve öğreticinin beraber taksim öğretimi sürecinde günlüğe yazmış olduğu notları, içerik analizi ve betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Kanun öğrencilerinin ve öğreticinin görüşleri, “Etütlerin Grafik Notasyonu”, “Eşlikli Taksim”, “Karşılıklı Eşlikli Taksim” ve “Beraber Taksim” üniteleri kapsamında her ünite için tema ve kodlar belirlenerek incelenmiştir. Verilerin analizinde, MAXQDA programı kullanılmıştır. Öğrenci Görüş Formunda, beraber taksim öğretiminde grafik notasyon ve işbirlikli öğrenme yönteminin kullanılması ile ilgili soruların olmasından dolayı “Grafik Notasyon” ve “İşbirlikli Öğrenme” tema olarak belirlenmiş ve bu temalar kapsamında kategoriler ve kodlar belirlenmiştir. Nitel verilerin analizinde belirlenen temalar, kategoriler ve kodlara yönelik ilgili alandan bir uzmanın görüşleri alınmıştır. Buna ek olarak kanun öğrencilerinin, görüşlerinin etik kurallar çerçevesinde incelenmesi için her öğrenciye, Öğrenci 1 (Ö1), Öğrenci 2 (Ö2), Öğrenci 3 (Ö3) ve Öğrenci 4 (Ö4) şeklinde kodlar verilmiştir. Kanun öğrencilerinin ve öğreticinin görüşlerine, doğrudan alıntı ile bulgular bölümünde yer verilmiştir.

2.6. Araştırmanın İzinleri

Bu araştırma, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun 16/10/2024 tarihli ve 10-01 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür. Ayrıca uygulama yapılan Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Antakya Devlet Konservatuvarından uygulamaya yönelik izin alınmıştır. Araştırmaya katılan kanun öğrencileri, araştırmaya gönüllü katılım sağlamış ve araştırmaya katılmadan önce gönüllü onam formu imzalamışlardır.

BULGULAR

Bu bölümde kanun öğrencilerinin ve öğreticinin, beraber taksim öğretimine yönelik görüşlerine, “Etütlerin Grafik Notasyonu”, “Eşlikli Taksim”, “Karşılıklı Eşlikli Taksim” ve “Beraber Taksim” üniteleri kapsamında yer verilmiştir.

3.1. Etütlerin Grafik Notasyonu Ünitesinde Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Kanun öğrencilerinin, Grafik Notasyon teması altındaki görüşleri doğrultusunda, olumlu tutumlarına ilişkin “Olumlu Tutum”, grafik notasyonla yazılmış etütlerin içeriğine ilişkin “İçerik”, taksim öğretiminde grafik notasyonun kullanılmasına ilişkin “Eğitim”, grafik notasyonla çalışmanın sağladığı faydalara ilişkin “Katkı”, grafik notasyon ile çalışırken yaşanan zorluklara ilişkin “Zorluk” ve grafik notasyon ile çalışırken herhangi bir zorluk yaşamama durumlarına ilişkin “Zorluk Yaşamama” olmak üzere 6 kategori belirlenmiştir.

İşbirlikli öğrenme teması altında kanun öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda, olumlu tutumlarına ilişkin “Olumlu Tutum”, birlikte çalışma durumlarına ilişkin “Grup Çalışması ve Uyum”, işbirlikli öğrenmenin taksim öğretimine etkisine ilişkin “Eğitim”, işbirlikli öğrenmenin sağladığı faydalara ilişkin “Katkı”, işbirlikli öğrenmede yaşanan zorluklara ilişkin “Zorluk” ve taksim öğretiminde işbirlikli öğrenme yönteminin kullanılmasında herhangi bir problem yaşamama durumlarına ilişkin “Problem Yaşamama” olmak üzere 6 kategori belirlenmiştir. Kanun öğrencilerinin, Etütlerin Grafik Notasyonu ünitesine yönelik görüşleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Etütlerin Grafik Notasyonu Ünitesine Yönelik Öğrenci Görüşleri

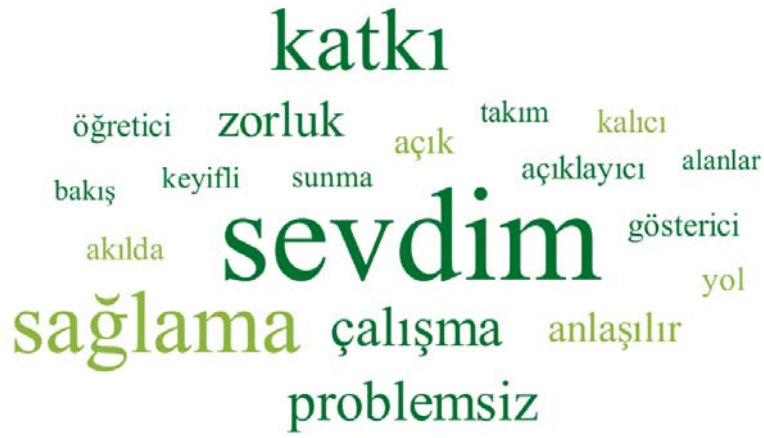
Tema	Kategori	Kod Frekansı (f)
Grafik Notasyon	İçerik	17
	Katkı	14
	Olumlu Tutum	10
	Eğitim	10
	Zorluk Yaşamama	7
	Zorluk	3
İşbirlikli Öğrenme	Katkı	16
	Olumlu Tutum	10
	Problem Yaşamama	8
	Grup Çalışması ve Uyum	4
	Eğitim	1
	Zorluk	1

Tablo 1 incelendiğinde, Grafik Notasyon temasında, Olumlu Tutum, İçerik, Eğitim, Katkı, Zorluk ve Zorluk Yaşamama kategorilerinin olduğu ve en çok kod içeren kategorinin İçerik

kategorisi olduğu; İşbirlikli Öğrenme temasında ise Olumlu Tutum, Grup Çalışması ve Uyum, Eğitim, Katkı, Zorluk ve Problem Yaşamama kategorilerinin olduğu ve en çok kod içeren kategorinin Katkı kategorisi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, grafik notasyonun içeriğine ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığına yönelik düşüncelerinin olduğu söylenebilir. Ayrıca, Grafik Notasyon ve İşbirlikli Öğrenme temalarında, Zorluk Yaşamama ve Problem Yaşamama kategorisindeki kodların Zorluk kategorisindeki kodlardan daha çok olduğu ve olumsuz yönde tutumlarının olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, grafik notasyon ve işbirlikli öğrenme ile ilgili öğretim sürecinde yoğunlukla zorluk yaşamadıkları ve tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir. Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda, Etütlerin Grafik Notasyonu ünitesine yönelik kelime bulutu aşağıdaki Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1

Etütlerin Grafik Notasyonu Ünitesine Yönelik Kelime Bulutu

Şekil 1 incelendiğinde, kelime bulutunda, “sevdim”, “katkı”, “sağlama” ve “çalışma problemsiz” kelimelerinin daha belirgin olduğu söylenebilir. Kanun öğrencilerinin, Grafik Notasyon teması kapsamında Öğrenci Görüş Formundaki sorulara verdikleri cevaplardan örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö1: “Beraber taksimin çok ileri seviye icra gerektiren bir teknik olduğunu düşünüyorken, grafik notasyonla aslında öğrenilebilir ve uygulanabilir bir metoda dönüşmesini sağladığını düşündürdü.”

Ö2: “Evet iyi bir yol haritası olarak grafik notasyonun katkı sağlayacağını düşünüyorum.”

Ö3: “Doğaçlama ile yapılan icraya ışık tutup, yol gösterdiğini düşünüyorum.”

Ö4: “Şekiller, renkler, işaretlerle müziksel ifadeleri açıklayıcı bir hale getirdiğini ve öğretici olduğu düşünüyorum.”

Öğrencilerin görüşlerinden, grafik notasyona yönelik olumlu yönde düşüncelerinin olduğu, grafik notasyonun taksim ve doğaçlama icrada katkı sağlayacağını ve öğretici olduğunu düşündükleri söylenebilir. Kanun öğrencilerinin, İşbirlikli Öğrenme teması kapsamında Öğrenci Görüş Formundaki sorulara verdikleri cevaplardan örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö1: “Teşvik ve karşılıklı öğrenme açısından katkısı vardır.”

Ö2: “Evet, grup çalışmalarının tamamlayıcı olduğunu ve herhangi bir olumsuz durumda çalışmadaki grup arkadaşlarının tamamlayacağını düşünüyorum.”

Ö3: “Bu çalışmanın katkısı olduğunu düşünüyorum. Çalışırken bireysel olarak düşünmenin yanı sıra takım ruhuyla hareket etmek, farklı açılardan bakmamı sağladı.”

Ö4: “Birlikte çalışmanın daha öğretici olduğunu düşünüyorum. İracıların birbirlerine uyum sağlama sürecindeyken daha iyi dinleyiciler haline gelmesiyle verimliliğin arttığı fikrindeyim.”

Öğrencilerin görüşlerinden, işbirlikli öğrenmenin katkı sağlayacağı ve öğretici olduğunu düşündükleri söylenebilir. Kanun öğrencilerinin görüşlerine yönelik yapılan incelemeler doğrultusunda, genel olarak kanun öğrencilerinin, Etütlerin Grafik Notasyonu ünitesinde grafik notasyonun ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığını ve öğretici olduğunu düşündükleri, grafik notasyona ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir.

3.2. Eşlikli Taksim Ünitesinde Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Kanun öğrencilerinin, Grafik Notasyon teması altındaki görüşleri doğrultusunda, olumlu tutumlarına ilişkin “Olumlu Tutum”, olumsuz tutumlarına ilişkin “Olumsuz Tutum”, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerine ilişkin “Özgüven”, bireysel gelişimlerdeki etkilerine ilişkin “Bireysel Gelişim ve Farkındalık”, grafik notasyonla yazılmış etütlerin içeriğine ilişkin “İçerik”, taksim öğretiminde grafik notasyonun kullanılmasına ilişkin “Eğitim”, taksim öğretiminde grafik notasyonla çalışmanın sağladığı faydalara ilişkin “Katkı”, grafik notasyona ile çalışırken yaşanan zorluklara ilişkin “Zorluk”, öğretim sürecinde grafik notasyona yönelik yaşadıkları problemler ile başa çıkma durumlarına ilişkin “Problemleri Aşma” ve grafik notasyon ile çalışırken herhangi bir zorluk yaşamama durumlarına ilişkin “Zorluk Yaşamama” olmak üzere 10 kategori belirlenmiştir.

İşbirlikli öğrenme teması altında kanun öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda, olumlu tutumlarına ilişkin “Olumlu Tutum”, işbirlikli öğrenmenin taksim öğretimine etkisine ilişkin “Eğitim”, birlikte çalışma durumlarına ilişkin “Grup Çalışması ve Uyumu”, işbirlikli öğrenmenin sağladığı faydalara ilişkin “Katkı”, işbirlikli öğrenmede yaşanan zorluklara ilişkin “Zorluk”, işbirlikli öğrenme sürecinde yaşadıkları problemler ile başa çıkma durumlarına ilişkin “Problemleri Aşma” ve işbirlikli öğrenmede herhangi bir problem yaşamama durumlarına ilişkin “Problem Yaşamama” olmak üzere 7 kategori belirlenmiştir. Kanun öğrencilerinin, Eşlikli Taksim ünitesine yönelik görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2*Eşlikli Taksim Ünitesine Yönelik Öğrenci Görüşleri*

Tema	Kategori	Kod Frekansı (f)
Grafik Notasyon	Katkı	56
	Olumlu Tutum	34
	İçerik	17
	Zorluk Yaşamama	15
	Eğitim	10
	Zorluk	10
	Bireysel Gelişim ve Farkındalık	9
	Olumsuz Tutum	3
	Problemleri Aşma	1
	Özgüven	1
İşbirlikli Öğrenme	Katkı	46
	Problem Yaşamama	23
	Grup Çalışması ve Uyumu	11
	Olumlu Tutum	8
	Eğitim	7
	Zorluk	3
	Problemleri Aşma	1

Tablo 2 incelendiğinde, Grafik Notasyon temasında, Olumlu Tutum, Olumsuz Tutum, Özgüven, Bireysel Gelişim ve Farkındalık, İçerik, Eğitim, Katkı, Zorluk, Problemleri Aşma ve Zorluk Yaşamama kategorilerinin olduğu ve en çok kod içeren kategorinin Katkı kategorisi olduğu; İşbirlikli Öğrenme temasında ise Olumlu Tutum, Eğitim, Grup Çalışması ve Uyumu, Katkı, Zorluk, Problemleri Aşma ve Problem Yaşamama kategorilerinin olduğu ve en çok kod içeren kategorinin Katkı kategorisi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, eşlikli taksim öğretiminde, grafik notasyonun ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir. Grafik Notasyon temasında, Olumlu Tutum kategorisinde Olumsuz Tutum kategorisinde göre daha çok kod olduğu, Zorluk Yaşamama kategorisinde Zorluk kategorisine göre daha çok kod olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, grafik notasyona yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve çoğunlukla zorluk yaşamadıkları söylenebilir. İşbirlikli Öğrenme temasında, Olumsuz Tutum kategorisinin olmadığı görülmektedir. Ayrıca, Problem Yaşamama kategorisinde Zorluk kategorisine göre daha çok kod olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve çoğunlukla problem yaşamadıkları söylenebilir. Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda, Eşlikli Taksim ünitesine yönelik kelime bulutu aşağıdaki Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2

Eşlikli Taksim Ünitesine Yönelik Kelime Bulutu

Şekil 2 incelendiğinde, kelime bulutunda, “katkı sağlama”, “problemsiz”, “zorluk” ve “sevdim” kelimelerinin daha belirgin olduğu söylenebilir. Kanun öğrencilerinin, Grafik Notasyon teması kapsamında Öğrenci Görüş Formundaki sorulara verdikleri cevaplardan örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö1: “Her hafta notasyon içeriği değişiyor farklı makam geçkileri yaptıkça seyir alanı motif çeşitliliği oluşuyor. Bu da daha fazla melodi üretmemizi sağlıyor.”

Ö2: “Grafik notasyon ile daha hızlı ve artık makamsal anlamda da daha çok hakimiyet kurduğumu düşünüyorum.”

Ö3: “Taksimi notasyon olarak öğretebilecek tek yöntem bence. Bu kadar doğaçlama olan bir icranın yolunu çizerken hem yol gösterip hem de serbest bırakıyor.”

Ö4: “İfadeler daha açık bu yüzden nerde ne yapacağımı düşünmek yerine melodileri ve yaratıcılığımı arttırmayı düşünüyorum. Buna odaklanıyorum.”

Öğrencilerin görüşlerinden, grafik notasyona yönelik olumlu yönde düşüncelerinin olduğu, grafik notasyonun taksim ve doğaçlama icrada katkı sağladığını, yol gösterdiğini ve melodi üretimine faydalı olduğunu düşündükleri söylenebilir. Kanun öğrencilerinin, İşbirlikli Öğrenme teması kapsamında Öğrenci Görüş Formundaki sorulara verdikleri cevaplardan örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö1: “Bazen kalıplarda komut vermek ya da unutup devam etmek gibi sorun oluyor. Fakat bu da her hafta tekrarla düzeliyor.”

Ö2: “Evet oldu. Arkadaşlarımla çalışırken yeni teknikler görmemi ve eksik olan yanlarımı fark etmemi sağladı.”

Ö3: “Evet çok sevdim. Çok keyifli geçiyor. Birlikte müzik yapmak çok mutlu ediyor beni.”

Ö4: “Evet herkesin birbirine katkısı oluyor, birlikte düşünmeyi ve melodilerle birlikte konuşmayı öğreniyoruz.”

Öğrencilerin görüşlerinden, işbirlikli öğrenme ile çalışmayı sevdikleri, işbirlikli öğrenme sürecinde yaşadıkları sorunları aştıkları ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir. Kanun öğrencilerinin görüşlerine yönelik yapılan incelemeler doğrultusunda, genel olarak kanun öğrencilerinin, Eşlikli Taksim ünitesinde grafik notasyonun ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığını düşündükleri, grafik notasyona ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir.

3.3. Karşılıklı Eşlikli Taksim Ünitesinde Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Kanun öğrencilerinin, Grafik Notasyon teması altındaki görüşleri doğrultusunda, karşılıklı eşlikli taksim derslerinde, olumlu tutumlarına ilişkin “Olumlu Tutum”, motivasyonlarına etkisine ilişkin “Motivasyon”, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerine ilişkin “Özgüven”, bireysel gelişimlerdeki etkilerine ilişkin “Bireysel Gelişim ve Farkındalık”, grafik notasyonla yazılmış etütlerin içeriğine ilişkin “İçerik”, taksim öğretiminde grafik notasyonun kullanılmasına ilişkin “Eğitim”, taksim öğretiminde grafik notasyonla çalışmanın sağladığı faydalara ilişkin “Katkı”, grafik notasyona ile çalışırken yaşanan zorluklara ilişkin “Zorluk” ve grafik notasyon ile çalışırken herhangi bir zorluk yaşamama durumlarına ilişkin “Zorluk Yaşamama” olmak üzere 9 kategori belirlenmiştir.

İşbirlikli öğrenme teması altında kanun öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda, olumlu tutumlarına ilişkin “Olumlu Tutum”, işbirlikli öğrenmenin taksim öğretimine etkisine ilişkin “Eğitim”, birlikte çalışma durumlarına ilişkin “Grup Çalışması ve Uyum”, taksim öğretiminde işbirlikli öğrenmenin sağladığı faydalara ilişkin “Katkı”, işbirlikli öğrenmede yaşanan zorluklara ilişkin “Zorluk” ve işbirlikli öğrenmede herhangi bir problem yaşamama durumlarına ilişkin “Problem Yaşamama” olmak üzere 6 kategori belirlenmiştir. Kanun öğrencilerinin, Karşılıklı Eşlikli Taksim ünitesine yönelik görüşleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3

Karşılıklı Eşlikli Taksim Ünitesine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Tema	Kategori	Kod Frekansı (f)
Grafik Notasyon	Katkı	36
	Olumlu Tutum	33
	Zorluk Yaşamama	10
	Bireysel Gelişim ve Farkındalık	6
	İçerik	6
	Zorluk	5
	Eğitim	5
	Motivasyon	1
	Özgüven	1
İşbirlikli Öğrenme	Katkı	25
	Olumlu Tutum	21
	Problem Yaşamama	16
	Grup Çalışması ve Uyum	6
	Eğitim	4
	Zorluk	2

Tablo 3 incelendiğinde, Grafik Notasyon temasında, Olumlu Tutum, Motivasyon, Özgüven, Bireysel Gelişim ve Farkındalık, İçerik, Eğitim, Katkı, Zorluk ve Zorluk Yaşamama kategorilerinin olduğu ve en çok kod içeren kategorinin Katkı kategorisi olduğu; İşbirlikli Öğrenme temasında ise Olumlu Tutum, Eğitim, Grup Çalışması ve Uyum, Katkı, Zorluk ve Problem Yaşamama kategorilerinin olduğu ve en çok kod içeren kategorinin Katkı kategorisi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, karşılıklı eşlikli taksim öğretiminde, grafik notasyonun ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir. Grafik Notasyon ve İşbirlikli Öğrenme temalarında, Olumsuz Tutum kategorisinin olmadığı görülmektedir. Ayrıca, Grafik Notasyon temasında, Zorluk Yaşamama kategorisinde Zorluk kategorisine göre daha çok kod olduğu, İşbirlikli Öğrenme temasında Problem Yaşamama kategorisinde Zorluk kategorisine göre daha çok kod olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, grafik notasyona ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve çoğunlukla zorluk

yaşamadıkları söylenebilir. Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda, Karşılıklı Eşlikli Taksim ünitesine yönelik kelime bulutu aşağıdaki Şekil 3’de verilmiştir.

Şekil 3

Karşılıklı Eşlikli Taksim Ünitesine Yönelik Kelime Bulutu

Şekil 3 incelendiğinde, kelime bulutunda, “katkı sağlama”, “sevdim”, “zorluk” ve “keyifli” kelimelerinin daha belirgin olduğu söylenebilir. Kanun öğrencilerinin, Grafik Notasyon teması kapsamında Öğrenci Görüş Formundaki sorulara verdikleri cevaplardan örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö1: “Grafik notasyonu seviyorum. Gelişim süreci olumlu ilerledikçe motive oluyorum.”

Ö2: “Evet melodik olarak ve makamsal olarak daha çok geliştiğimi hissediyorum.”

Ö3: “Kendimi daha güvende hissediyorum ve daha çok keyif alıyorum.”

Ö4: “Taksim yapmayı öğrenmemi, geliştirmemi sağlıyor.”

Öğrencilerin görüşlerinden, grafik notasyonu sevdikleri, çalışırken keyif aldıkları, grafik notasyonun öğretici ve geliştirici düşündükleri söylenebilir. Bu bağlamda kanun öğrencilerinin, grafik notasyona yönelik olumlu yönde düşüncelerinin olduğu görülmektedir. Kanun öğrencilerinin, İşbirlikli Öğrenme teması kapsamında Öğrenci Görüş Formundaki sorulara verdikleri cevaplardan örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö1: “Evet. İşbirlikli çalışma keyif veriyor ve geliştiriyor.”

Ö2: “Evet oldu. Bir bütün halinde çalışmamızı ve birbirimizi dinlememizi sağlıyor.”

Ö3: “Evet, bireysel çalışmadan daha çok keyif veriyor.”

Ö4: “Evet birbirimizi dinliyor ve birlikte öğreniyoruz.”

Öğrencilerin görüşlerinden, işbirlikli öğrenme ile çalışmanın keyifli olduğunu, geliştirdiğini ve işbirlikli öğrenmenin birbirlerini dinlemelerini sağladığını düşündükleri söylenebilir. Bu bağlamda kanun öğrencilerinin, işbirlikli öğrenmeye yönelik olumlu yönde düşüncelerinin olduğu görülmektedir. Kanun öğrencilerinin görüşlerine yönelik yapılan incelemeler doğrultusunda, genel olarak kanun öğrencilerinin, Karşılıklı Eşlikli Taksim ünitesinde grafik notasyonun ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığını düşündükleri ve grafik notasyonu ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir.

3.4. Beraber Taksim Ünitesinde Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Kanun öğrencilerinin, Grafik Notasyon teması altındaki görüşleri doğrultusunda, beraber taksim derslerinde, olumlu tutumlarına ilişkin “Olumlu Tutum”, olumsuz tutumlarına ilişkin “Olumsuz Tutum”, kanun öğrencilerinin kendilerine olan güvenlerine ilişkin “Özgüven”, birlikte çalışma durumlarına ilişkin “Grup Çalışması ve Uyumu”, bireysel gelişimlerdeki etkilerine ilişkin “Bireysel Gelişim ve Farkındalık”, grafik notasyonla yazılmış etütlerin içeriğine ilişkin “İçerik”, taksim öğretiminde grafik notasyonun kullanılmasına ilişkin “Eğitim”, taksim öğretiminde grafik notasyonla çalışmanın sağladığı faydalara ilişkin “Katkı”, grafik notasyona ile çalışırken yaşanan zorluklara ilişkin “Zorluk”, öğretim sürecinde grafik notasyona yönelik yaşadıkları problemler ile başa çıkma durumlarına ilişkin “Problemleri Aşma” ve grafik notasyon ile çalışırken herhangi bir zorluk yaşamama durumlarına ilişkin “Zorluk Yaşamama” olmak üzere 11 kategori belirlenmiştir.

İşbirlikli öğrenme teması altında kanun öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda, olumlu tutumlarına ilişkin “Olumlu Tutum”, işbirlikli öğrenmenin taksim öğretimine etkisine ilişkin “Eğitim”, birlikte çalışma durumlarına ilişkin “Grup Çalışması ve Uyumu”, taksim öğretiminde işbirlikli öğrenmenin sağladığı faydalara ilişkin “Katkı”, işbirlikli öğrenme sürecinde yaşadıkları problemler ile başa çıkma durumlarına ilişkin “Problemleri Aşma” ve işbirlikli öğrenmede herhangi bir problem yaşamama durumlarına ilişkin “Problem Yaşamama” olmak üzere 6 kategori belirlenmiştir. Kanun öğrencilerinin, Beraber Taksim ünitesine yönelik görüşleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4

Beraber Taksim Ünitesine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Tema	Kategori	Kod Frekansı (f)
Grafik Notasyon	Katkı	55
	Olumlu Tutum	43
	Eğitim	25
	Bireysel Gelişim ve Farkındalık	14
	Zorluk Yaşamama	12
	İçerik	9
	Zorluk	8
	Grup Çalışması ve Uyumu	7
	Olumsuz Tutum	4
	Özgüven	4
	Problemleri Aşma	2
İşbirlikli Öğrenme	Katkı	38
	Olumlu Tutum	32
	Problem Yaşamama	22
	Grup Çalışması ve Uyumu	14
	Eğitim	4
	Problemleri Aşma	3

Tablo 4 incelendiğinde, Grafik Notasyon temasında, Olumlu Tutum, Olumsuz Tutum, Özgüven, Grup Çalışması ve Uyumu, Bireysel Gelişim ve Farkındalık, İçerik, Eğitim, Katkı, Zorluk, Zorluk Yaşamama ve Problemleri Aşma kategorilerinin olduğu ve en çok kod içeren kategorinin Katkı kategorisi olduğu; İşbirlikli Öğrenme temasında ise Olumlu Tutum, Eğitim, Grup Çalışması ve Uyumu, Katkı, Problem Yaşamama ve Problemleri Aşma kategorilerinin

olduğu ve en çok kod içeren kategorinin Katkı kategorisi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, beraber taksim öğretiminde, grafik notasyonun ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir. Ayrıca, Grafik Notasyon temasında, Olumlu Tutum kategorisinde Olumsuz Tutum kategorisine göre daha çok kod olduğu, Zorluk Yaşamama kategorisinde Zorluk kategorisine göre daha çok kod olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, grafik notasyona yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve çoğunlukla zorluk yaşamadıkları söylenebilir. İşbirlikli Öğrenme temasında, Olumsuz Tutum ve Zorluk kategorilerinin olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve çoğunlukla problem yaşamadıkları söylenebilir. Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda, Beraber Taksim ünitesine yönelik kelime bulutu aşağıdaki Şekil 4’de verilmiştir.

Şekil 4

Beraber Taksim Ünitesine Yönelik Kelime Bulutu

Şekil 4 incelendiğinde, kelime bulutunda, “katkı sağlama”, “sevdim” ve “çalışma problemsiz” kelimelerinin daha belirgin olduğu söylenebilir. Kanun öğrencilerinin, Grafik Notasyon teması kapsamında Öğrenci Görüş Formundaki sorulara verdikleri cevaplardan örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö1: “Ben çok sevdim. İlk başlarda önyargılı başlamama rağmen her hafta bu biraz kırıldı ve çok keyif almaya başladım. Kontrollü ve düşünerek taksim yapmayı bu notasyonla öğrendim. Arkadaşlarımla birlikte çalışmak, onları gözlemlememi ve yeni icra tekniklerini uygulamamı sağladı. Beni geliştirdiğinde ve bakış açımı yön veren bir çalışma olmasından çok kıymetli bir çalışma.”

Ö2: “Grafik notasyona başladığım ilk haftayı düşününce ne kadar ilerlediğimi fark ettim. Kendi adıma geçtiğimiz dönemde taksim yapmaktan çok korkuyordum, ne yapacağımı, nerde duracağımı bilmiyordum. Grafik notasyon ile artık bunun bende bir sorun olmadığını fark ettim.”

Ö3: “Evet, bana bu yolculukta sadece bireysel çalgı dersi kapsamında değil, diğer derslerimin gelişmesinde de yardımcı oldu. Kompozisyon olarak korktuğum taksimde bu eğitim ile birlikte, artık korkmuyorum.”

Ö4: “Grafik notasyonun taksim öğretiminde çok faydalı bir yöntem olduğunu düşünüyorum ancak ifadeler çok iyi anlaşılabilirse bile icracının belirli bir seviyede olması gerektiğini düşünüyorum. Bireysel bir çalışma olmadığı için kişilerin düzeylerinin yakın olması birlikte gelişmeyi daha çok etkileyeceğini düşünüyorum. Hiç bilmeyen birine öğretecek, bilen birini ise çok daha fazla geliştirebilecek bir çalışma.”

Öğrencilerin görüşlerinden, artık taksim yapmaktan korkmadıkları, grafik notasyonu sevdikleri, çalışırken keyif aldıkları, grafik notasyonun taksim öğretiminde faydalı, öğretici ve geliştirici olduğunu düşündükleri söylenebilir. Bu bağlamda kanun öğrencilerinin, grafik notasyona yönelik olumlu yönde düşüncelerinin olduğu görülmektedir. Kanun öğrencilerinin, İşbirlikli Öğrenme teması kapsamında Öğrenci Görüş Formundaki sorulara verdikleri cevaplardan örnekler aşağıda verilmiştir.

Ö1: *“Evet çok güzeldi. Uyum yakalamak çok önemli bir noktaydı ve biz bunu başardık. Bu çalışmadan sonra da sürdürmeye karar kıldık.”*

Ö2: *“Evet kesinlikle oldu. Grupla çalışırken birbirimizin eksik yönlerini fark edip hemen açığı kapatıyoruz. Ekip halinde çalışmak her anlamda uyumlu olmamızı sağlıyor.”*

Ö3: *“Kesinlikle katkısı oldu. Uyum içerisinde olurken, birbirimizden yeni motifler öğrendik. Çok keyifliydi.”*

Ö4: *“Evet herkes birbirini icrası konusunda daha iyi tanıyor. Bu da daha zengin bir icranın oluşmasını sağlıyor.”*

Öğrencilerin görüşlerinden, işbirlikli öğrenme ile çalışmanın keyifli olduğunu, işbirlikli öğrenmenin katkı ve grup çalışmasında uyumu sağladığını düşündükleri söylenebilir. Bu bağlamda kanun öğrencilerinin, işbirlikli öğrenmeye yönelik olumlu yönde düşüncelerinin olduğu görülmektedir. Kanun öğrencilerinin görüşlerine yönelik yapılan incelemeler doğrultusunda, genel olarak kanun öğrencilerinin, Beraber Taksim ünitesinde grafik notasyonun ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığını düşündükleri ve grafik notasyonu ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir.

3.5. Beraber Taksim Öğretimine Yönelik Öğreticinin Görüşleri

Öğreticinin beraber taksim öğretimine yönelik görüşleri, “Etütlerin Grafik Notasyonu”, “Eşlikli Taksim”, “Karşılıklı Eşlikli Taksim” ve “Beraber Taksim” üniteleri kapsamında her ünite için kategoriler ve kodlar belirlenerek incelenmiştir. Öğreticinin, beraber taksim öğretimine yönelik görüşleri Tablo 5’de verilmiştir.

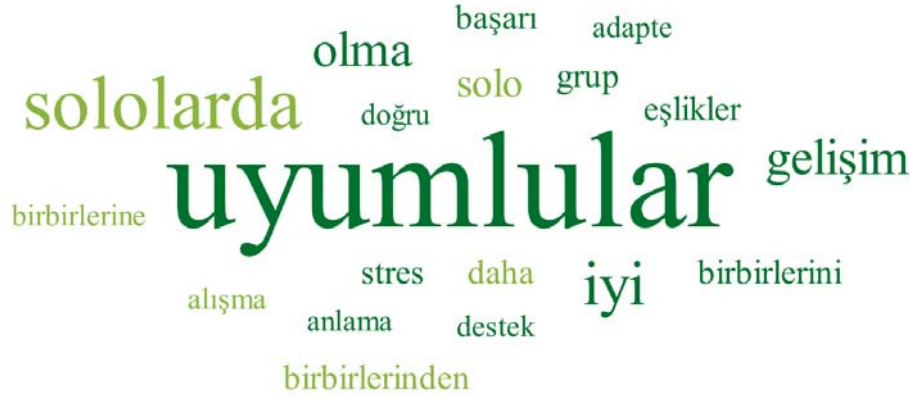
Tablo 5*Beraber Taksim Öğretimine Yönelik Öğretici Görüşleri*

Üniteler	Kategoriler	Kod Frekansı (f)
Etütlerin Grafik Notasyonu	Grup Çalışması ve Uyumu	6
	Öğrenim	2
	Katılım Sağlama	2
Eşlikli Taksim	Grup Çalışması ve Uyumu	11
	Öğrenim	5
	Karşılaşılan Problemler	5
	Olumsuz Tutum	4
	Öz Yetersizlik	1
	Problemleri Aşma	1
Karşılıklı Eşlikli Taksim	Grup Çalışması ve Uyumu	6
	Öğrenim	4
	Olumlu Tutum	3
	Karşılaşılan Problemler	2
	Gelişim	1
Beraber Taksim	Gelişim	9
	Grup Çalışması ve Uyumu	4
	Olumlu Tutum	3
	Özgüvensizlik	1
	Olumsuz Tutum	1
	Karşılaşılan Problemler	1

Tablo 5 incelendiğinde, Etütlerin Grafik Notasyonu ünitesinde, Grup Çalışması ve Uyumu, Öğrenim ve Katılım Sağlama olmak üzere 3 kategori; Eşlikli Taksim ünitesinde, Olumsuz Tutum, Öz Yetersizlik, Grup Çalışması ve Uyumu, Öğrenim, Karşılaşılan Problemler ve Problemleri Aşma olmak üzere 6 kategori; Karşılıklı Eşlikli Taksim ünitesinde, Olumlu Tutum, Grup Çalışması ve Uyumu, Öğrenim, Gelişim ve Karşılaşılan Problemler olmak üzere 5 kategori; Beraber Taksim ünitesinde ise Olumlu Tutum, Olumsuz Tutum, Özgüvensizlik, Grup Çalışması ve Uyumu, Gelişim ve Karşılaşılan Problemler olmak üzere 6 kategorinin olduğu görülmektedir. Etütlerin Grafik Notasyonu, Eşlikli Taksim ve Karşılıklı Eşlikli Taksim ünitelerinde en çok kod içeren kategori Grup Çalışması ve Uyumu kategorisinin olduğu; Beraber Taksim ünitesinde ise en çok kod içeren kategorinin Gelişim kategorisi olduğu belirlenmiştir. Eşlikli Taksim, Karşılıklı Eşlikli Taksim ve Beraber Taksim ünitelerinde, Karşılaşılan Problemler kategorisinin bulunduğu ve bu kategoride en çok kodun Eşlikli Taksim ünitesinde bulunduğu görülmektedir. Bunun öğrencilerin Eşlikli Taksim ünitesinde ilk defa grafik notasyon çalmalarından kaynaklı adaptasyon süreci olduğu düşünülebilir. Karşılıklı Eşlikli Taksim ve Beraber Taksim ünitelerinde, Karşılaşılan Problemler kategorisindeki kodun azaldığı görülmektedir. Öğrencilerin, öğretim sürecinde grafik notasyon ile yazılmış etütleri çalmaya alıştıkları söylenebilir. Öğreticinin görüşleri doğrultusunda, beraber taksim öğretimine yönelik kelime bulutu aşağıdaki Şekil 5’de verilmiştir.

Şekil 5

Öğreticinin Ünitelerdeki Görüşlerine İlişkin Kelime Bulutu

Şekil 5 incelendiğinde, kelime bulutunda, “sololarda uyumlular”, “iyi” ve “gelişim” kelimelerinin daha belirgin olduğu söylenebilir. Öğreticinin, Etütlerin Grafik Notasyonu ünitesinde, öğretici günlüğüne yazdığı görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğretici: “Bu derste bir önceki derse göre daha çok grup çalışması yaptılar daha aktiftiler. Daha uyumlu çalıştılar. Bence adapte oluyorlar. Dersin konusunu öğrendiler. Etkinliklerin hepsini doğru yaptılar. Birlikte yaptıkları kavram haritası bir öncekine göre daha iyiydi.”

Öğretici: “Uyumlu bir şekilde çalıştılar. Etkinliklerden birini yaparken Ö1 daha baskındı, Ö2 onu uyararak herkese cevap hakkı tanıdı ve böylelikle tüm grup katılım sağladı. Konuyu anladılar ve sorduğum sorulara cevap verebildiler.”

Öğreticinin, Eşlikli Taksim ünitesinde, öğretici günlüğüne yazdığı görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğretici: “Geçki konusunu anladılar ve uyguladılar. Bazen kalış alanlarını haber vermeyi unutuyorlar ama kalış haber verilme bile eşlikçiler hemen anlayıp uyum sağlıyor ve soloya uygun eşlik yapıyorlar.”

Öğretici: “Ö4 çok stres oluyor. Biraz daha güçlü çalmalı. Onunla bu konuda derste hepimiz konuştuk. Arkadaşları ona destek oluyor.”

Öğreticinin, Karşılıklı Eşlikli Taksim ünitesinde, öğretici günlüğüne yazdığı görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğretici: “Sololarını geliştiriyorlar. Birlikte daha uyumlular. Birbirleri ile iyi anlaşıyorlar. Birbirlerinin sololarından motifleri kendi sololarında kullanıyorlar.”

Öğretici: “Etütleri olması gerektiği gibi çaldılar. Solo ve eşlikler doğru ve güzel geliyor. Ünite sonunda çok güzel, uyumlu, geçkili uzun bir taksim yaptılar. Çok başarılıydı.”

Öğreticinin, Beraber Taksim ünitesinde, öğretici günlüğüne yazdığı görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğretici: “İç içe geçen karşılıklı soloda birbirlerinden solo alma konusunda gelişiıyorlar. Bu üniteyi daha çok sevdiler. Derste mutlular genel olarak.”

Öğretici: “Ö4 sololarda daha iyi olabilir. Biraz çekiniyor kendine güvenmiyor.”

Öğreticinin günlüğündeki görüşler doğrultusunda, öğrencilerin, öğretim sürecinde geliştikleri ve uyumlu oldukları söylenebilir. Diğer taraftan, öğretici günlüğündeki notlardan ve Ö4'ün öğrenci görüş formuna verdiği cevaplardan, Ö4'ün sololarına süsleme tekniklerini ekleme konusunda sıkıntı yaşadığı ve stres olduğu belirlenmiştir. Ö4'ün öğrenci görüş formunda sololara yönelik sıkıntı yaşadığını belirten ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö4: *“Süslemeler eklerken çok zorlanıyorum, makamın özellikleri dışına çıkmaktan korkuyorum.”*

Ö4: *“Süsleme yapamadığımda kendimi çok fazla stres altında hissediyorum.”*

Ö4, lisans eğitimi sürecinde kanun dersleri kapsamında, süsleme tekniklerine yönelik çalışmalar yapmıştır. Ancak, beraber taksim öğretimi sürecinde sololarda süsleme eklemekte zorlandığı belirlenmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada, kanun öğrencilerinin ve öğreticinin işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretimine yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda, kanun öğrencilerinin, Etütlerin Grafik Notasyonu ünitesinde, grafik notasyon ve işbirlikli öğrenmeye yönelik görüşlerinin olumlu olduğu, grafik notasyonun ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağlayacağı ve öğretici olduğunu düşündükleri ve tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Kanun öğrencilerinin, Eşlikli Taksim ünitesinde, grafik notasyon ve işbirlikli öğrenmeye yönelik görüşlerinin olumlu olduğu, grafik notasyonun taksim ve doğaçlama icrada katkı sağladığını, yol gösterdiğini, melodi üretimine faydalı olduğunu düşündükleri; işbirlikli öğrenme ile çalışmayı sevdikleri, işbirlikli öğrenme sürecinde yaşadıkları sorunları aştıkları ve işbirlikli öğrenmenin katkı sağladığını düşündükleri tespit edilmiştir. Kanun öğrencilerinin, Karşılıklı Eşlikli Taksim ünitesinde, grafik notasyon ve işbirlikli öğrenmeye yönelik görüşlerinin olumlu olduğu, grafik notasyonu sevdikleri, çalışırken keyif aldıkları, grafik notasyonun katkı sağladığı, öğretici ve geliştirici olduğunu düşündükleri; işbirlikli öğrenme ile çalışmanın keyifli olduğunu, katkı sağladığını, geliştirdiğini ve işbirlikli öğrenmenin birbirlerini dinlemelerini sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Kanun öğrencilerinin, Beraber Taksim ünitesinde, grafik notasyon ve işbirlikli öğrenmeye yönelik görüşlerinin olumlu olduğu, artık taksim yapmaktan korkmadıkları, grafik notasyonu sevdikleri, çalışırken keyif aldıkları, grafik notasyonun taksim öğretiminde katkı sağladığı, faydalı, öğretici ve geliştirici olduğunu düşündükleri; işbirlikli öğrenme ile çalışmanın keyifli olduğunu, işbirlikli öğrenmenin katkı ve grup çalışmasında uyumu sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, kanun öğrencilerinin, işbirlikli öğrenme yöntemine göre tasarlanmış beraber taksim öğretimine yönelik görüşlerinin olumlu olduğu ve genel olarak öğretimin katkı sağladığı, faydalı, öğretici ve geliştirici olduğunu düşündükleri ve tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda, öğreticinin görüşleri doğrultusunda, kanun öğrencilerinin, öğretim sürecinde geliştikleri ve uyumlu oldukları, Eşlikli Taksim ünitesinde ilk defa grafik notasyon çalmalarından kaynaklı adaptasyon süreci yaşadıkları ve öğretim sürecinde grafik notasyon ile yazılmış etütleri çalmaya alıştıkları belirlenmiştir. Ayrıca, kanun öğrencilerinden birinin, sololarına süsleme tekniklerini eklemede sıkıntı yaşadığı ve stres olduğu belirlenmiştir. Bu durumun, sıkıntı ve stres yaşayan kanun öğrencisinin 3. sınıf, diğer kanun öğrencilerinin ise 4. sınıf olmasından diğer bir deyişle kanun öğrencileri arasındaki sınıf farkından kaynaklanmış olabileceği düşünülebilir. Bu bağlamda, beraber taksim öğretiminin aynı sınıfta öğrenim gören öğrencilere uygulanması ve bu uygulama sürecinde ortaya çıkan durumların incelenmesi gelecekte yapılacak çalışmalar için önerilmektedir.

İlgili alanyazın incelendiğinde Çalhan ve Yokuş (2019) çalışmaları sonucunda, kanun öğrencilerinin çoğunun taksim yapmaya karşı tutumlarının olumlu olduğunu ve taksim yaparken

öğrencilerin bir kısmının ise zorluk çektiği, stres ve telaş yaşadığını belirlemişlerdir. Başka bir çalışmada Çalhan ve Yokuş (2023), üniversite öğrencilerinin taksim yapmaya yönelik tutumlarının yüksek düzeyde, taksimden haz alma ve taksimin eğitsel katkısı alt boyutlarında yüksek düzeyde, taksime ilişkin kaygı alt boyutunda orta düzeyde olduğu belirlemişlerdir. Diğer bir çalışmada Çini (2025), üniversitelerde bireysel çalgı kanun eğitimi alan öğrencilerin taksim yapmaya yönelik tutumlarının yüksek düzeyde, taksimden haz alma ve taksimin eğitsel katkısı alt boyutlarında yüksek düzeyde, taksime ilişkin kaygı boyutunda orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Başka bir çalışmada Kavak (2025), konservatuvar öğrencilerinin taksim icra etmeye yönelik tutumlarının yüksek düzeyde, olumlu tutumlarının çok yüksek, olumsuz tutumlarının ise orta düzeyde olduğunu belirlemiştir. Bu araştırmaların öğrencilerin taksim yapmaya yönelik tutumlarının olumlu ve yüksek düzeyde olması sonuçları ile bu araştırmadan elde edilen kanun öğrencilerinin beraber taksim öğretimine yönelik tutumlarının olumlu olması sonucunun birbirini destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Ayrıca bu araştırmaların, öğrencilerin taksim yapmaya yönelik zorluk çekmesi, stres ve telaş yaşaması, olumsuz tutumların ve taksime ilişkin kaygı alt boyutunun orta düzeyde olması sonuçları ile bu araştırmadan elde edilen beraber taksim öğretimi sürecinde kanun öğrencilerden birinin stres ve sıkıntı yaşaması sonucunun birbirini destekler nitelikte olduğu düşünülebilir. Bu bağlamda, öğrencilerin çoğunlukla taksime yönelik tutumlarının olumlu olduğu ancak taksim yaparken stres, telaş vb. olumsuz duygu durumlarının da yaşanabileceği söylenebilir. Bu doğrultuda gelecekte yapılacak çalışmalarda, öğrencilerin taksim yaparken veya öğrenirken yaşadıkları olumsuz duygu durumları belirlenerek bu durumların giderilmesine yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Buna ek olarak bu araştırmanın sonuçları doğrultusunda, çeşitli taksim türlerine yönelik öğrencilerin görüşlerinin incelenmesi önerilmektedir. Ayrıca gelecekte yapılacak çalışmalarda, çeşitli taksim türlerinin öğretimine yönelik uygulamaya dayalı çalışmaların gerçekleştirilmesi ve bu uygulamaların öğrencilerin düşünce, kaygı, tutum gibi durumları üzerindeki etkileri ile öğreticilerin öğretim sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akan, E. (1989). *Tanbur metodu Türk mûsikîsi nazarı bilgileriyle*. Ege Üniversitesi Basımevi.
- Bayram, E. (2011). *Bosphorus topluluğu'nun 1985-2000 yılları arasında Türkiye ve Yunanistan'daki etkileri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2022). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (33. Baskı). Pegem Akademi.
- Çalhan, N. & Uslu, M. (2025). Mesleki müzik eğitimi kapsamında çalgı derslerindeki taksim öğretiminin incelenmesi. *Ayalgu Interdisciplinary Turkish Music Research Journal*, 1-10. <https://doi.org/10.62425/ayalgu.1683346>
- Çalhan, N. & Yokuş, H. (2023). Türk sanat müziği çalgı eğitimi alan öğrencilerin taksim yapmaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (21), 50-66. <https://doi.org/10.31722/ejmd.1093623>
- Çalhan, N. & Yokuş, H. (2019). Kanun öğrencilerinin taksim yapmaya yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (15), 91-104. <https://doi.org/10.31722/ejmd.668525>
- Çini, S. (2025). Bireysel çalgı kanun eğitimi alan öğrencilerin taksim yapmaya yönelik tutumların incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 14(2), 624-637.

- Güçlü, İ. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri teknik-yaklaşım-uygulama* (2. Baskı). Nika Yayınevi.
- Kartal, M. E. (2024). *Türk müziğinde taksim kavramı ve örnekleriyle analizi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Kavak, G. (2025). *Konservatuvar öğrencilerinin taksim icra etmeye yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Öbek, C. (2022). *İhsan Özgen'in kemençe taksimlerinin incelenmesi ve yeni icralarda kullanılması*. [Yayımlanmamış sanatta yeterlik tezi]. Haliç Üniversitesi.
- Özgen, İ. (2012). *Avludaki ses*. Pan Yayıncılık.
- Say, A. (2010). *Müzik ansiklopedisi*, Cilt 3. (2. Basım). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uslu, M. (1998). *Türkiye'de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Uz, K. (2023). *Müzik terimleri sözlüğü*. VakıfBank Kültür Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Taksim is a type of modal improvisation in Turkish music, performed by an instrument or voice, that does not adhere to rhythmic cycles, but rather is based on the performer's musical repertoire and spontaneous inspiration (Uz, 2023). Joint taksim can be defined as an instrumental music form based on taksim performed collaboratively by multiple instrumentalists. In this type of taksim, the simultaneous solo improvisations by performers may intertwine, resulting in a modal polyphony. Within the scope of instrumental education, joint taksim instruction can contribute to the development of various skills in students, such as group improvisation, the ability to create modal polyphony, and ensemble performance, in addition to their individual improvisation abilities. Investigating students' views on joint taksim instruction can reveal valuable insights into this educational approach.

A review of the relevant literature reveals one study that evaluated kanun students' views on improvisation (Çalhan & Yokuş, 2019). In that study, Çalhan and Yokuş (2019) assessed students' views on improvisation without implementing any instructional intervention related to taksim. Furthermore, the study did not include an examination of kanun students' views on joint taksim or collaborative taksim performance. In contrast, the present research investigates both the students' and the instructor's views on joint taksim instruction designed according to the cooperative learning method. In this respect, the study is expected to contribute to the field by focusing on joint taksim and providing practice-based insights through the perspectives of kanun students and their instructor during the instructional process. The present study aimed to examine the opinions of kanun students and the instructor regarding the joint taksim instruction designed based on the cooperative learning method.

Method

The present research can be considered a case study based on the analysis of qualitative data obtained during the action research process of joint taksim instruction designed according to the cooperative learning method. Within this context, the study explores the question: *“What are the opinions of kanun students and the instructor regarding the joint taksim instruction designed*

according to the cooperative learning method?" Accordingly, the views expressed by kanun students and the instructor throughout the joint taksim instruction process were examined.

The study group consists of third- and fourth-year kanun students (N=4) enrolled in the Turkish Music Department of Hatay Mustafa Kemal University's Antakya State Conservatory during the Fall semester of the 2024–2025 academic year, along with the kanun instructor (N=1) who teaches these students at the same institution. The data were collected through a Student Opinion Form developed by the researcher and an instructor journal.

The joint taksim instruction, designed according to the cooperative learning method, comprises four units: "Graphic Notation of Etudes," "Accompanied Taksim," "Reciprocal Accompanied Taksim," and "Joint Taksim." The students' reflections gathered through the Student Opinion Form at the end of each lesson, as well as the instructor's notes recorded in the journal throughout the instructional process, were analyzed using content analysis and descriptive analysis methods. The views of both the kanun students and the instructor were examined through the identification of themes and codes for each of the four instructional units: "Graphic Notation of Etudes," "Accompanied Taksim," "Reciprocal Accompanied Taksim," and "Joint Taksim." The MAXQDA software program was used for data analysis.

Results and Discussion

Based on the study's findings, it was determined that the kanun students held positive views toward the joint taksim instruction, which was designed according to the cooperative learning method. Overall, they considered the instruction to be beneficial, instructive, and developmental, and their attitudes were found to be positive. According to the instructor's observations, the students showed improvement and cohesion throughout the instructional process. It was noted that during the "Accompanied Taksim" unit, students initially went through an adaptation period due to encountering graphic notation for the first time. However, they eventually became accustomed to performing etudes written in this notation. Additionally, one of the kanun students experienced difficulty and stress when attempting to incorporate ornamentation techniques into their solos. This situation may be attributed to the class difference between the students, as the student who experienced stress and difficulty was in the third year, while the others were in their fourth year. In this regard, it is recommended that future implementations of joint taksim instruction be conducted with students from the same academic level and that the situations arising during these instructional processes be examined.

A review of the relevant literature reveals that Çalhan and Yokuş, in their 2019 study, found that most kanun students had a positive attitude toward improvisation. However, some students experienced difficulties, stress, and anxiety while performing taksim. In another study, Çalhan and Yokuş (2023) found that university students' attitudes toward improvisation were generally high, with similarly high levels in the subdimensions of enjoyment and educational contribution, and a moderate level in the subdimension of takasim-related anxiety. Likewise, in another study, Çini (2025) found that university students receiving individual kanun instruction had high levels of attitude, enjoyment, and perceived educational benefit regarding improvisation, while their anxiety levels were at a moderate level. Kavak (2025), in another study, reported that conservatory students' attitudes toward performing taksim were high, with very high levels of positive attitudes and moderate levels of negative attitudes. These previous studies support the findings of the present research in two main respects. First, the positive attitudes observed among students concerning improvisation align with the current study's findings regarding positive attitudes toward joint taksim instruction. Second, the stress and difficulties experienced by some students in the earlier studies are consistent with the observation that one kanun student in this study experienced stress and discomfort during the joint taksim process. In this context, it can be said that although students generally exhibit positive attitudes toward taksim, they may also experience negative emotional states such as stress and anxiety during performance or learning.

Therefore, future studies are recommended to identify and address the negative emotional states students experience while performing or learning taksim.